

Titel:

## De verborgen wereld van Hans Sünderhauf

Auteur: Carles Marco

De confrontatie met het werk van Hans Sünderhauf (1929-2009) levert een bijzondere ontdekking op. Hij voegde zich als kunstenaar naar een zeer pure stroming van het vroegere Duitse expressionisme. Hij woonde in Kreuzberg, een beroemde wijk in Berlijn, waar hij zijn studie volgde en waar hij de meeste van zijn schilderijen, sculpturen en etsen vervaardigde.

Sünderhauf was een prominente bohemien in de karakteristieke wijk Kreuzberg van de naoorlogse periode. Het was een voor die tijd kenmerkende plek waar het 't culturele leven van de Duitse hoofdstad betref.

Hans Sünderhauf maakte deel uit van de groep *Berliner Malerpoeten* (de Berlijnse kring van dichters en schilders) samen met bekende leden als Kurt Mühlenhaupt, Wolf Dietrich Schnurre en Günter Grass.

Het kan zijn dat zijn manische depressiviteit (die zich voor het eerst in 1964 aandiende) bepalend is geweest voor zijn carrière. Vanaf dat moment wisselt hij intense periodes van helderheid en creatieve activiteit af met langdurige ziekenhuisbehandelingen. Zijn productie heeft daar in negatieve zin niet onder te lijden, want hij blijft trouw aan zichzelf en zijn manier om kunst voort te brengen. We kunnen hetzelfde vaststellen bij een andere kunstenaar: Vincent van Gogh, die net als Hans een zware mentale crisis beleefde zonder zich van zijn kunstenaarschap af te wenden.

Hans Sünderhauf legt zich toe op de figuratie, vaak gezien door een gedeformeerde lens wegens diepe en angstige emoties en zielsmart. Het is een vereenvoudigde figuratie, vaak elementair en goed gevuld met duidelijke en afgetekende beelden gedrenkt in tragische sentimenten over het leven en de geschiedenis.

Hans wordt vaak aangeduid als een mystieke en surrealistische kunstenaar, maar eigenlijk onthult zijn werk dromerige symbolen zoals gevleugelde wezens, engelen, demonen, kinderen, naakte vrouwen en biedt soms eerlijke, maar ook dwaze zelfportretten. Zijn vriend en collega Kurt Mühlenhaupt zegt dat Hans hem heeft geholpen het onzichtbare waar te nemen. Ik kan bevestigen dat het werk van Sünderhauf planten, dieren en mensen transformeert totdat zij in die categorische symboliek passen. Dat kan pas kunst worden genoemd.

Lothar Fisher schreef over het verband tussen onze kunstenaar en de 'geheimzinnige betekenis van dingen' en de magie die de kunstenaar beweegt om zich artistiek uit te drukken. Maar in dat mysterie zijn ook de angst, de duisternis, de schaduw van de nacht en de dreiging vervat. Ik neem waar hoe al die elementen, drijfsand voor ons als normale mensen, door Sünderhauf worden gebruikt als archetypische tekenen die in de krochten van het onderbewustzijn zitten opgesloten.

In de werken van deze kunstenaar kan dubbel worden bewonderd: twee hoofden en twee gezichten in één persoon. En dat alles in samenhang met andere elementen die zich bevinden in de diepte van het 'zelf', vaak vogels, vissen, katten, engelen en naakte vrouwen met op de achtergrond zeeën, wolken, bergen... Het klaarblijkelijke psychische

conflict is ingenieus geïntegreerd en versmolten op papier of doek. De kunstenaar weet dat de stressvolle omstandigheden, waaraan hij mentaal is overgeleverd, kunnen worden opgelost als hij de emotionele crisis weer oprakelt en hij zich overgeeft aan de duistere psychische krachten dankzij een oefening in creatieve zuivering die hem in staat stelt zijn kern te hervinden. Het is een manier om zichzelf te behandelen.

De werken in de Contempera zijn xylografie (houtsneden), voor zover bekend de oudste methode van graveren. Het is een techniek van reliëf snijden in vorm van gekapt hout. Het werd eeuwenlang niet meer gebruikt, maar is door de expressionisten bewust weer in artistieke ere hersteld. Zij koesterden de ruwheid ervan als contrast met de technisch verfijnde kunst en zij kozen ervoor wegens de mogelijkheid er ruige en energieke bewegingen op papier mee te maken. De Berlijnse schepper is een meester in dit genre. In een taal die hem eigen is, wordt xylografie gebruikt om de grenzen van de artistieke vormgeving op te zoeken, de basis van zijn obsessies en het is een vruchtbare bodem voor zijn grensoverschrijdende werk.

Als ik de xylografie bekijk moet ik toegeven dat ik wordt verleid door de expressieve kracht van de woordenschat, de dubbele gezichten, bij de vrouwen met kraaien op hun hoofd, door de magnetische elementen die mij, voor een ogenblik, hebben meegevoerd naar mythologische gebieden waar de verbeelding werd geboren.

In de houtsneden in xylografie worden de meest boeiende verbindingen van verschillende componenten tot een nieuw geheel gemaakt in het universum van Hans Sünderhauf.

24 april  
Florence